

PÁ 17. 5. 16:00 + SO 18. 5. 10:30 S-Cube

FRI 17 May 4.00 p.m. + SAT 18 May 10.30 a.m. S-Cube

Anton Pavlovič Čechov

Anton Pavlovich Chekhov

VIŠŇOVÝ SAD

CHERRY ORCHARD

Divadlo Husa na provázku Brno

Goose on a String Theatre Brno

překlad **translation** Leoš Suchařípa

dramaturgie **dramaturgy** Marta Ljubková, Miroslav Ošcatka

scéna a kostýmy **stage design and costumes** Marek Cpin

režie **directed by** Jan Mikulášek

premiéra 16. 11. 2012 **premiere** 16 November 2012

osoby a obsazení **characters and cast**

Raněvská **Ranevskaya** Petra Bučková

Aňa **Anya** Eliška Fuksová

Varja **Varya** Anežka Kubátová

Gajev **Ghayev** Jan Kolařík

Lopachin **Lopakhin** Robert Mikluš

Trofimov **Trofimov** Milan Holenda

Simeonov-Piščík **Simeonov-Pishchik** Vladimír Hauser

Charlotta **Charlotta** Ivana Hloužková

Rodinné dědictví jako břemeno. Tradice jako zátěž. Kdo se rozhodne spálit mosty, zatímco rozum velí zůstat? Člověk by se měl párkrát v životě zamilovat, ale co když nikdy nepotkáte toho pravého? Melancholická hra beze stopy melancholie, drama o konci starého světa, v němž jde ve skutečnosti úplně o něco jiného.

„*Myslím, že bychom se neměli pořád dokola ptát, čím je dnes třeba Hamlet aktuální, ale hledat skutečně aktuální texty,*“ říká režisér Jan Mikulášek v nedávném rozhovoru. Svou vynikající provázkovskou inscenací dokazuje, že Čechov je současnější autor, než by se na první pohled zdálo. Režisérovo pojetí stoleté klasiky jde proti inscenační tradici, nikoli ale proti smyslu díla. Radikálně upravený text mu umožňuje akcentovat, co se za dialogy klasického dramatu skrývá. A přitom zobrazit mravní i společenskou krizi vizuálně podmanivým divadelním jazykem, jak se mu to ostatně podařilo už v dřívějších inscenacích *Doktor Faustus* (2012) či *Nenápadný půvab buržoazie* (2012).

Family inheritance as a burden. Traditions as a load. Who will burn their boats while reason dictates that they stay? Everyone should fall in love a few times in his or her life but what if you never meet the right person? A melancholic play with no trace of melancholy, drama about the end of the old life which is actually about something completely different.

“*I think we should not keep asking why Hamlet is still relevant but try to find truly relevant texts,*” Mikulášek stated in a recent interview. By his great production staged at the Goose on a String Theatre he proves that Chekhov is much more topical and relevant that it could seem at first sight. His interpretation of the hundred-year-old classic goes against the staging tradition however not against the essence of the work. The radically cut text enables the director to accentuate what lies beneath the classic dramatic dialogues. Yet still he manages to capture moral and social crisis in a visually interesting theatre language as he already did in his previous productions *Doctor Faustus* (2012) or *The Discreet Charm of the Bourgeoisie* (2012).

Mikulášek seškrtal Višňový sad a stvořil ironický obraz dneška

O čechovovské dramate se říká, že nestojí zdaleka jen na zápletce a ději – cosi mnohem podstatnějšího se odehrává ve zdánlivě bezvýznamných dialozích, spoustě slov a pauz. Mikulášek s dramaturgyní Martou Ljubkovou si s těmito konvencemi provokativně pohrávají. Čechova seškrtali na dřevě zápletky – odehrát čistý text této inscenační úpravy v průměrně svižném tempu, mohlo by být za půl hodiny hotovo. Představení však trvá víc než třikrát tolik. Jakési čechovovské gros se tu totiž dodává zpětně, v řadě metaforických či groteskních obrazů a němých scén na místech, kde se zpravidla mluví. A daří se to natolik, že vlastně nejméně působivá je inscenace ve chvílích, kdy je přece jen třeba něco říkat.

Mikulášek vede herce ve dvou stylových rovinách: z nenucené, takřka podehrávané polohy se přepíná do okamžiků prudce nadsazené emocionality, místy záměrně za hranou hysterie. Nejvíc to platí o Petře Bučkové, která je pro ústřední roli Raněvské silně nezvyklou volbou: o dobrých patnáct let mladší, než obvykle herečky v téhle roli bývají, typově spíš dívka než stárnoucí žena, což Raněvskou staví do pozoruhodného světla.

Raněvská zde není onou parádní rolí, kterou přinášejí tradičnější nastudování, záměrně nemá mnoho plochy pro jemné odstíny a nuance – ale inscenaci slouží výtečně coby typ poněkud lehkomyšlné, nepraktické mladé ženy dneška, která většinu emocí schová pod slunečními brýlemi. O poznání plastičtěji vychází podnikatel Lopachin, nešťastný představitel nastupujícího pragmatismu, v podání Roberta Mikluše, nebo zahořklá panská Duňaša Gabriely Štefanové.

(...) Je řeč o hypotékách, místo telegramů se posílají esemesky, dobové rekvizity jako obligátní samovar kamsi zmizely. Brněnský Višňový sad nakládá s Čechovem nikoliv jako s klasikem, nýbrž jako se současným autorem. Nejsou to jen laciné aktualizace, ale pozoruhodný pokus vybudovat současně-čechovovskou auru kolem textu, z něž se Čechov po úpravě do značné míry vytratil.

Michal Zahálka, Hospodářské noviny / 21. 11. 2012

Koupit chátrající panství!

Na scéně vidíme vybledlé kulisy „televizního akvária“ (scénografie Marek Cpin). Vše prostupuje agónie kocoviny a křeč. Samotný višňový sad je v inscenaci vzpomínkou na hezké časy, které ale zřejmě žádná z postav nikdy neprožívala. Dlouhý pás fotografií rozkvetlého stromořadí umístěný v zadním prospektu je jeho jedinou evokací. Nábytek nakupený v rohu i poházené matrace naznačují, v jak neutěšeném stavu se sídlo i jeho majitelé nacházejí. Svoji bědnou existenci přizívají věčným řáděním na večírcích. Nejedná se však o noblesní sedánky v zahradě, ale brutální živočišné mejdany. Všichni si užívají, dokud mají za co, neboť nad důvodem proč už dávno přestali přemýšlet.

(...) Mikulášek tematizuje systematickou destrukci vztahů i roztáčení dluhové spirály. Analyticky komentuje společnost, jejíž finanční i emoční kapitál se nachází ve stavu značného přečerpání. Postavy nemají společné téma hovoru, bezděčně vedle sebe existují ve striktně ohraničeném světě, jehož chladnou, nepřístupnou rampu překročí pouze jednou – symbolickým odhozením veškerého odpadu ze scény.

(...) Mikulášek rozbíjí drama do drobných, mnohdy bolestných scének, kterým se ale poněkud cynicky „vysmívá“. Stejně tak textu, který je pro něj prostředkem k další ironické vizualizaci. To, co provádí s Čechovovými postavami, není destrukce předlohy, ale radikální posun od malebné a „hezké“ melancholie ke skepsi, hnusu a větší nejistotě.

Martin Macháček, Divadelní noviny / 2. 1. 2013

Zatřepat a vyklopit

Režisér rozebral hru na jednotlivé repliky, situace i postavy zkarikoval až do obludnosti, důkladně vše protřepal a vyklopil na téměř prázdnou scénu, vyzdobenou pouze fotografií sadu a několika olezlými kusy socialisticky lacině vyhlížejícího nábytku. Základní obrysy příběhu zůstaly zachovány, výsledek ale spolehlivě vypadá jinak než klasická čechovovská inscenace. Je možné se zaradovat z „jiné“ podívané a pak začít počítat plusy a mínusy.

Plusem je, že režie výborně pracuje s náladou. Je to trochu manipulační – ale šikovně provedená kombinace kruté grotesky s melancholickou hudbou má své kouzlo. Mínusem je, že dost často je ta groteska až moc okatá a násilná. Plusem je řada hezkých divadelních obrazů.

Vladimír Mikulka, Nadivadlo.blogspot.cz / 17. 2. 2013

Mikulášek portrays the systematic destruction of relationships between the characters as well as their fall into a debt spiral. He analyses a society where the financial and emotional capital are significantly overdraft. The characters do not have a common topic to talk about; they just exist next to each other in strictly separated worlds. They don't talk to each other. The interaction is either unintentional or too aggressive. Those characters that are portrayed more sharply – by alternation of extreme attitudes – reveal their frustration much clearly.

(...) Mikulášek breaks the drama into small often painful scenes that he seems to mock quite sardonically. Just like he does with the text which functions as his means for further ironic visualization. He does not destroy Chekhov's characters; he simply moves them from picturesque and "nice" melancholy to scepticism, disgust and greater uncertainty.

Martin Macháček, Divadelní noviny / 2 January 2013

The *Cherry Orchard* in Brno does not approach Chekhov as a classic but rather a contemporary author. You won't find cheap actualizations here; just a remarkable attempt to build Chekhov's aura around a text that was stripped of Chekhov due to considerable editing. (...) Mikulášek's *Cherry Orchard* is an impressive yet very gloomy production full of bitter humour.

Michal Zahálka, Hospodářské noviny / 21 October 2012

Více informací o režisérovi na s. 50.

[More info about the director on page 51.](#)

Divadlo Husa na provázku vzniklo v roce 1967 z absolventů JAMU, mezi nimiž vůdčí roli vedle iniciátora Bořivoje Srby zaujali režiséři Peter Scherhauser, Eva Tálská a Zdeněk Pospíšil. Každý z tvůrčího trojlístku vytvářel inscenace ve vlastním stylu. Čtvrtou linií tvořily klauniády Boleslava Polívky.

Na legendární éru 70. a 80. let se snažilo navázat i vedení v nově rekonstruované budově divadla na Zelném náměstí. Po Luboši Balákovi se roku 2005 jako umělecký šéf do divadla vrátil Vladimír Morávek, který zde s dramaturgy Petrem Oslzlým a Josefem Kovalčukem uvedl víceleté projekty *Sto roků kobry* (tetralogie z Dostojevského románů) a *Perverze v Čechách* („trilogie o mravnosti v Čechách“). Často zde režirují renomovaní tvůrci – J. A. Pitínský, Martin Huba, Jan Mikulášek, Petr Forman či Břetislav Rychlík. Vedle autorských dramaturgií (1997: *Babička*, 2007: *Evangelium sv. Lukáše*, 2008: *Rukopis Královédvorský*, 2011: *Trapná muka, Leoš aneb Tvá nejměnější*, 2012: *Tichý Tarzan*), nevšedně uchoopené klasiky (1995: *Maryša*, 2007: *Velice modrý pták*, 2009: *Hamlet*) a současných her (2009: *České moře*, 2010: *Prase*) repertoár tvoří komponované večery a besedy. S Provázkem je v rámci Centra experimentálního divadla (CED) produkčně spjata také HaDivadlo a Divadlo U stolu, komorní scéna zaměřená na dramaturgií literárních předloh a na scénické kompozice básnických děl. CED vedle mezinárodního festivalu Divadlo v pohybu spolupořádá mezinárodní přehlídku divadelních škol Setkání/Encounter.

Na Divadelní Floře se divadlo představilo několikrát. V roce 2009 uvedlo scénickou koláž *Cirkus Havel* nebo dramaturgií Bulgakovova románu *Maestro a Markétka*, obě inscenace v režii Vladimíra Morávka. Rukopis Jana Mikuláška reprezentovaly zase inscenace *Hamlet* a loňský *Doktor Faustus*.

Goose on a String Theatre was founded in 1967 by graduates of JAMU Academy, associated around Bořivoj Srba. Among the most important initiators we could also name directors Peter Scherhauser, Eva Tálská and Zdeněk Pospíšil. Each one of them created productions in their own particular style. The fourth line was formed by Boleslav Polívka's Clowneries.

The new creative team tried to follow the legendary era of the theatre from the 1970s and 1980s in the newly reconstructed theatre building on Green Market. In 2005 Vladimír Morávek returned to the theatre and started working there as the artistic director. Together with dramatic advisers Petr Oslzý and Josef Kovalčuk they created, besides other productions, long-time projects *100 Years of the Cobra* (a tetralogy from Dostoyevsky's novels) and *Perversion in Bohemia* ("a trilogy about morality in Bohemia"). Renowned artists like J. A. Pitínský, Martin Huba, Jan Mikulášek, Petr Forman or Břetislav Rychlík often work there. Apart from authorial dramatizations (1997: *The Grandmother*, 2007: *St Lucas' Gospel*, 2008: *The Manuscript of Dvůr Králové*, 2011: *Embarrassing Shrine, Leoš or Your Most Faithful*, 2012: *Quiet Tarzan*), originally staged classics (1995: *Marysha*, 2007: *The Very Blue Bird*, 2009: *Hamlet*) and contemporary plays (2009: *The Czech Sea*, 2010: *Pig*), the repertoire also consists of composed evenings and discussions. The theatre is also connected with two other Brno-based theatres in the Centre for Experimental Theatre (CED). Those theatres are HaDivadlo and Divadlo U stolu which is a studio theatre focusing on dramatization of literary works and staging of poetry. The Centre for Experimental Theatre co-hosts the international festival Divadlo v pohybu and the international presentation of theatre academies Setkání/Encounter.

The Flora Theatre Festival hosted 3 productions of this theatre; in 2009 the stage collage *Havel Circus* and last year the dramatization of Bulgakov's Novel *The Maestro and Margarita*, both directed by Vladimír Morávek. Mikulášek's work was represented by *Hamlet* and last year's *DoctorFaustus*.